

**Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13
laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi
laeiksi**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 12 päivästä marraskuuta 1985 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 218. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt myös ed. Mustosen ym. lakialoitteen n:o 72/1983 vp. laiksi luopumiseläkelain 10 §:n muuttamisesta ja ed. Vihriälän ym. lakialoitteen n:o 74/1983 vp. laiksi luopumiseläkelain 10 §:n muuttamisesta. Eduskunta on lähettänyt molemmat lakialoitteet valiokuntaan 19 päivänä toukokuuta 1983. Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina osastopäällikkö Jorma Kallio maa- ja metsätalousministeriöstä, vs. esittelijä Pekka Humalto sosiaali- ja terveysministeriöstä, pääjohtaja Kaarlo Muuramo maatilahallituksesta, agronomi Tapani Vanhala Maataloustuottajain Keskusliitosta, agronomi Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Valiokunta on pyytänyt asiasta eduskunnan päätöksen mukaisesti sosiaalivaliokunnan lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä.

Luopumiseläkkeistä voimassa olevien säännösten mukaan luopumiseläkkeen voi saada, jos luopuminen tapahtuu viimeistään vuoden 1985 aikana. Hallituksen esityksen tarkoituksena on luopumiseläkejärjestelmän jatkaminen kolmella vuodella, jolloin se koskisi viimeistään vuonna 1988 tapahtuvia luopumisia. Samalla järjestelmään ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, joilla pyritään tehostamaan sen käyttöä. Muun muassa pellon metsittämiselle asetettuja ehtoja ehdotetaan lievennettäväksi ja luopumiseläkkeen laskusääntöä muutettavaksi niin, että se nykyistä enemmän suosisi pienimmiltä tiloilta luopuvia. Työkyvyttömiä ja vanhuuseläkeiässä olevien hakukkuutta luopua viljelystä pyritään lisäämään sillä, että tässä tilanteessa luopuvien viljelijöiden vähennetyn luopumiseläkkeen määrä olisi jonkin verran nykyistä suurempi.

Esityksessä ehdotetaan myös, että luopumiseläkkeen vakuutusmaksu poistettaisiin. Esitys sisältää lisäksi eräitä lain teknisluonteisia tarkistuksia.

Samalla kun luopumiseläkejärjestelmää ehdotetaan jatkettavaksi, ehdotetaan luopumiskorvauksesta annettu laki kumottavaksi. Tähän liittyen ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelaista kumottavaksi luopumiskorvausta koskevat lainkohdat.

Lakiehdotus on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1986 alusta lukien ja luopumiseläkelain uusia säännöksiä sovellettaisiin tapauksiin, joissa luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 1986 tai sen jälkeen.

Lakialoitteeseen n:o 72/1983 vp. sisältyvässä lakiehdotuksessa ehdotetaan, että luopumiseläkelain 10 § muutettaisiin siten, että vähennetyn luopumiseläkkeen määrä olisi 40 prosenttia tai, jos luopuja on syntynyt vuonna 1918 tai sitä ennen, 70 prosenttia eläkkeensaajan täydestä luopumiseläkkeestä. Vähennetyn luopumiseläkkeen määrä olisi kuitenkin vähintään 74 markkaa kuukaudessa.

Lakialoitteeseen n:o 74/1983 vp. sisältyvässä lakiehdotuksessa ehdotetaan, että luopumiseläkelain 10 § muutettaisiin siten, että vähennetyn luopumiseläkkeen määrä olisi 60 prosenttia eläkkeensaajan täydestä luopumiseläkkeestä, vähintään kuitenkin 74 markkaa kuukaudessa. Tässä laissa säädetty markkamäärä vastaisi vuotta 1974 koskevaa elinkustannusindeksilukua.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä 7 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilan pirstominen arvosteltaisiin maatilain 4 ja 5 §:n säännösten mukaisesti.

Ehdotettu säännös johtaisi aikaisemmasta poiketen siihen, että ennen luopumista maatilahallitukselle tai toiselle viljelijälle lisäalueeksi tapahuneet alueiden luovutukset saattaisivat viedä oikeuden luopumiseläkkeeseen. Kun otetaan huomioon se, että luopumisen kohteena oleva tila ei säily omana tuotantoyksikkönään, ei eläk-

keen menetyistä tästä syystä voida pitää oikeana. Toisaalta rajoittamaton oikeus tilan jakamiseen perinnönjaossa tai alueitten myyntiin ennen luopumista mahdollistaisi keinottelun. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pirstomisena arvosteltaihin luopumiseläkejärjestelmässä vain niitä toimia, jotka ovat tapahtuneet viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista. Käytännössä säännös merkitsisi sitä, ettei enää pirstomisen kannalta tarkasteltaisi alueiden luovutuksia 1 päivästä huhtikuuta 1977 alkaen vaan vain viimeistä kolmea vuotta ennen luopumista. Toisaalta pirstomisarvostelun kohteena olisivat tänä aikana kaikki alueiden luovuttamiset eli siis myös myynnit maatilahallitukselle ja toiselle viljelijälle.

Edellä selostettu muutosehdotus aiheuttaisi teknisen tarkistuksen myös 17 §:n 2 momenttiin.

Valiokunnalla ei ole esityksen suhteen muuta huomauttamista.

Koska valiokunta on ottanut käsittelyn pohjaksi hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset ja asettunut niiden hyväksymisen kannalle edellä mainituin muutosehdotuksin, valiokunta ehdottaa lakialoitteisiin sisältyviä lakiehdotuksia hylättäviksi.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen ja kolmas lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina,
ja ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

1.

Laki luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/74) 19 ja 21 §, näistä 19 § sellaisena kuin se on 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa (18/77),

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 4 kohta, 3 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §, 9 §:n 1 momentti, 10—13 §, 15—18 §, 22 ja 23 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 10 ja 18 § mainitussa 7 päivänä tammikuuta 1977 annetussa laissa, 2 §:n 4 kohta muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (1037/80), 6 §:n 1 momentti muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 25 päivänä tammikuuta 1984 annetulla lailla (98/84), 7 §:n 2 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (80/83), 8 § 23 päivänä huhtikuuta 1976 annetussa laissa (356/76), 11 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 12 § osittain muutettuna mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla, 13 § 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (663/76), 15 ja 23 § osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla, 16 § muutettuna mainituilla 7 päivänä tammikuuta 1977 ja 30 päivänä joulukuuta 1980 annetuilla laeilla sekä 17 § osittain muutettuna mainituilla 7 päivänä tammikuuta 1977 ja 23 päivänä huhtikuuta 1976 annetuilla laeilla, sekä

lisätään lakiin uusi 6 b § seuraavasti:

1—3, 6 ja 6 b §
(Kuten hallituksen esityksessä)

8—13, 15 ja 16 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

7 §

Oikeutta luopumiseläkkeeseen ei ole, jos luopumisen kohteena oleva maatila on viimeisen kolmen vuoden aikana ennen luopumista pirstotettu siten, että maatilan omistaja ei voisi maatilalain 4 ja 5 §:n säännökset huomioon ottaen saada maatilalain mukaista lainaa.

17 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kun eläkehakemusta ratkaistaan ostotarjouksen, luovutuskirjan luonnoksen tai metsityssitoumuksen nojalla, pidetään 2 §:n 1 kohdassa ja 2 b §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuna luopumishetkenä sitä

ajankohtaa, jona kysymyksessä oleva asiakirja on allekirjoitettu.

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

18, 22 ja 23 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

*että lakialotteisiin n:ot 72/1983 vp. ja 74/1983 vp. sisältyvät lakiehdotukset hy-
lätäisiin.*

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Nieminen, varapuheenjohtaja Hämäläinen, jäsenet Aaltio,

Anttila, von Bell, Jyrkilä, Kautto, Mustonen, Rajamäki, Rantanen, Törnqvist ja Westerlund sekä varajäsen Turunen.

EDUSKUNNAN
SOSIAALIVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä

3 päivänä joulukuuta 1985

Lausunto n:o 3

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Maa- ja metsätalousvaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti 14 päivänä marraskuuta 1985 päivätyllä kirjeellään pyytänyt sosiaalivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 218 laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuuluttavina osastopäällikkö Jorma Kallio maa- ja metsätalousministeriöstä, hallitusneuvos Heimer Sundberg, vanhempi hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen, erikoistutkija Matti Toiviainen ja esittelijä Pekka Humalto sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, hallitusneuvos Matti Ilonen työvoimaministeriöstä, toimistopäällikkö Timo Tolvi maatalushallituksesta, osastopäällikkö Juhani Jäntti kansaneläkelaitoksesta, suunnittelujohtaja Markku Hänninen Eläketurvakeskuksesta ja varatuomari Pirkko Kempainen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi kolmella vuodella luopumiseläkejärjestelmää, jolloin se koskisi viimeistään vuonna 1988 tapah-

tuvia luopumisia. Järjestelmää muutettaisiin siten, että muun muassa pellon metsittämiselle asetettuja ehtoja lievennettäisiin ja luopumiseläkkeen laskusääntöjä muutettaisiin siten, että se nykyistä enemmän suosisi pienimmiltä tiloilta luopuvia. Vähennetyn luopumiseläkkeen määrää korotettaisiin siinä tarkoituksessa, että työkyvyttömät ja vanhuuseläkeiässä olevat olisivat halukkaampia luopumaan tiloistaan. Luopumiseläkkeen vakuutusmaksu poistettaisiin. Luopumiseläkejärjestelmän jatkamiseen liittyen ehdotetaan luopumiskorvauksista annettu laki kumottavaksi ja maatalousyrittäjien eläkelaista kumottavaksi luopumiskorvausta koskevat lainkohdat.

Sosiaalivaliokunta on tutkinut asian eläkepoliittiselta kannalta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä valiokunta pitää lakiehdotuksia tarkoituksenmukaisina. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti lausuntonaan ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Sosiaalivaliokunnan puolesta:

Tarja Halonen

Pentti Arajärvi

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen, varapuheenjohtaja S. Mikkola, jäsenet Ikonen, H. Kempainen, Könkkölä, P. Leppänen, Lip-

ponen, Louvo, Nordman, Pesola, Raudaskoski, Skön ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet von Bell, Eklund ja Jouppila.